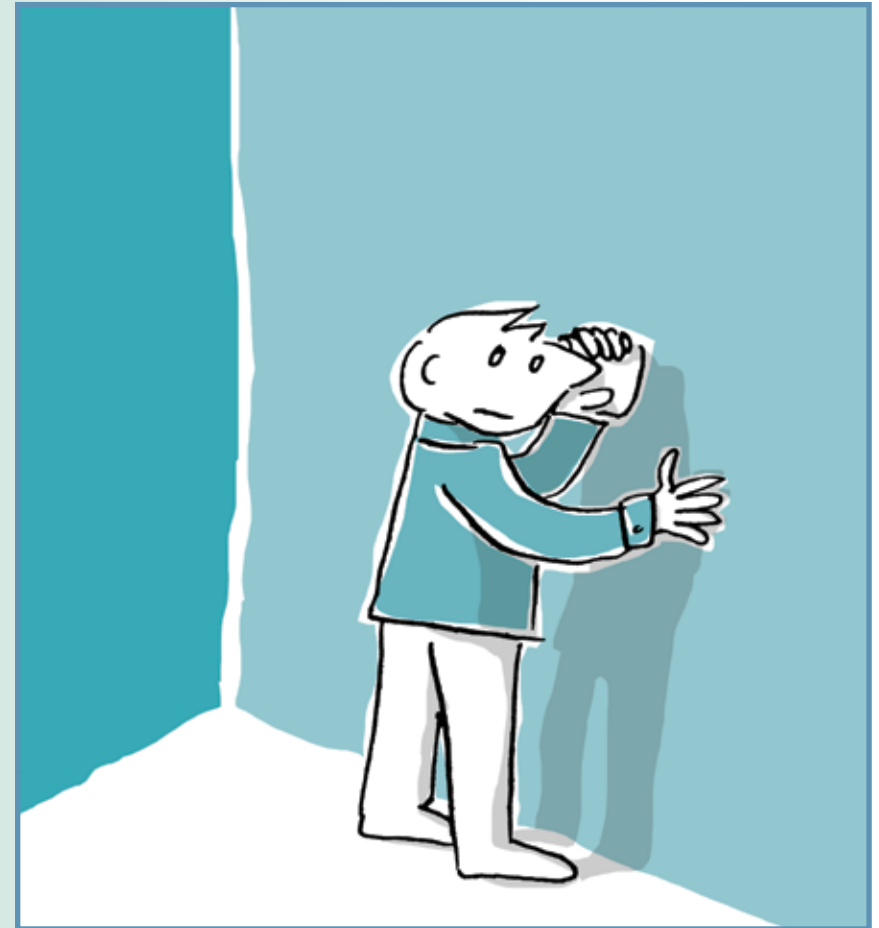

A WATERGATE-ÜGY

A modul szerzője: Erdei Erika

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

12. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A Watergate-ügy					
A	A tanár megkérdezi a diákokat, hogy hallották-e már a Watergate szót, és ha igen, milyen képzetek társulnak bennük hozzá. Közösén összegyűjtik a meglévő tudáselemeket. Behatárolják térben és időben az eseményt. A tanár ezután kivetíti a P1 melléklet két karikatúráját, közösén értelmezik azokat, és tovább tágítják a témával kapcsolatos előzetes ismereteik körét. 5 perc	Az előzetes ismeretek feltárása és mozgósítása Memória Képelemző készség	Frontális munka – irányított beszélgetés és vetítés		P1 (Kivetíthető karikatúrák) P2 (Háttér-információ)
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Mi is történt igazából?					
A	A diákok négy csoportot alkotnak. Mindegyik csoport megkapja a Watergate-ügy történetét bemutató, négy részre osztott D1 melléklet egyik részét. A feladatuk a történet kulcselemeinek azonosítása. A négy csoport közösén elkészíti a történet kronológiáját, amit egy nagy csomagolópapíron rögzítenek. 12 perc	A történet fordulópontjainak rögzítése Lényegkiemelés Együttműködés	Csoportmunka – szövegfeldolgozás és vázlatkészítés Egész csoportos gyakorlat – közös kronológia készítése Csoportszóforgó	D1 (4 részes szöveg) Csomagolópapír Vastag filctoll Ragasztógyurma	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A „Mély torok” titka					
A	<p>A tanár elmondja, hogy az újságírók „Mély toroknak” nevezett informátora az FBI egykori igazgatóhelyettese, Mark Felt volt, aki 91 éves korában felfedte magát a nyilvánosság előtt. Mindegyik csoport megkapja az informátorral kapcsolatos tényeket rögzítő, csíkokra vágott D2 mellékletet. A feladatuk az, hogy írják le, szerintük milyen motívumok játszhattak szerepet Mark Felt döntésében.</p> <p>A szóvivők sorban bemutatják az általuk azonosított motívumokat, amiket valaki egy nagy papíron összesít.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Egy magas rangú hivatalnok döntését befolyásoló motívumok mérlegelése</p> <p>Összefüggéslátás Elemző készség Együttműködés</p>	<p>Csoportmunka – közös feladatmegoldás</p>	<p>D2 (Információk)</p> <p>Csomagolópapír Vastag filctollak Ragasztógyurma</p>	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Az informátor tettének megítélése					
	<p>A tanár összegzi az informátor előtt álló erkölcsi dilemma lényegét: <i>a)</i> ha nyilvánosságra hozza, amit tud, a szolgálati titok megsértésének bűnét követi el, <i>b)</i> ha nem teszi, hozzájárul egy politikai bűn fedezéséhez. Mindenki kialakítja a kérdéssel kapcsolat véleményét, és ennek megfelelően a terem egyik vagy másik részébe áll. A diákok váltott megszólalással érveket fogalmaznak meg saját álláspontjuk mellett. 5-5 érv elhangzása után lehetőség van a korábbi vélemény felülbírálatára.</p> <p style="text-align: right;">13 perc</p>	<p>Személyes állásfoglalás kialakítása a megismert esettel kapcsolatban</p> <p>Véleményformálás Döntés Érvelés Önkorrekció</p>	<p>Egész csoportos gyakorlat – vélemény mozgásos kifejezése, érvek ütköztetése</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
A témához kapcsolható, lehetséges kiegészítő feladat					
A	A tanár kiadja a házi feladatot: minden tanulónak írnia kell egy esszét „Tényfeltáró újságírás a mai Magyarországon” címmel.	A feldolgozott téma tovább gondolása Kritikai gondolkodás	Egyéni munka – esszéírás		

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 KIVETÍTHETŐ KARIKATÚRÁK (2 DB, KÜLÖN MAPPÁBAN)

P2 HÁTTÉR-INFORMÁCIÓ

A Watergate-botrány (1972–75), az Egyesült Államokban az 1972-es elnökválasztási kampány idején, a hivatalban lévő kormányzat tagjai által elkövetett törvénytelen lépések, illetve azok nyilvánosságra kerülése miatt kirobbant politikai botrány, amely Richard M. Nixon elnök lemondásához vezetett.

Az ügyre azzal irányult közfigyelem, hogy 1972. június 17-én letartóztattak öt (a Republikánus Párt elnöki újraválasztási bizottsága által felbérelt) embert, akik betörték a Demokrata Párt elnökválasztási főhadiszállásául szolgáló washingtoni Watergate-irodaházba, és ott lehallgató-készülékeket próbáltak elhelyezni. Néhány nap múlva betörés és illetéktelen lehallgatás miatt vádat emeltek a tetten ért ötok, valamint ifj. E. Howard Hunt volt fehér házi gyakornok és G. Gordon Liddy, Nixon elnöki újraválasztási bizottságának főtanácsadója ellen, 1973 januárjában pedig mindannyian a District of Columbia-i bíróság elé kerültek. A letartóztatás és a bírósági tárgyalás között eltelt hónapokban az elnök és környezete mindvégig tagadta, hogy a vádlottak kapcsolatban álltak volna a kormányzattal, ahogyan azt néhány lap – mindenekelőtt a Washington Post – állította.

A John J. Sirica főbíró vezette tárgyaláson a vádlottak közül öten bűnösnek vallották magukat, és kettejüket el is ítélte az esküdtszék. Az ítélet kihirdetésekor a bíró felolvasta az egyik vádlott levelét: James W. McCord azzal vádolta a Fehér Házat, hogy figyelemelterelő akciót szervezett a betöréssel való kapcsolatának eltussolására, továbbá hamis vallomásra, ill. hallgatásra igyekezett kényszeríteni a vádlottakat. McCord arra is felhívta a figyelmet, hogy a perben felvonultatott tanúk hamis vallomást tettek. Az újra összehívott esküdtszék előtt az egyik vádlott, Jeb Stuart Magruder (az újraválasztási bizottság elnökének, John N. Mitchell volt igazságügyi miniszternek az asszisztense) megváltoztatva korábbi vallomását kijelentette, hogy Mitchell és John W. Dean elnöki tanácsadó nyomására állított valótlant.

Mínthogy ezzel a Fehér Ház is egyértelműen belebonyolódott az ügybe, 1973 áprilisában Nixon új nyomozást rendelt el, majd kijelentette, hogy felelősséget vállal az ügybe keveredett munkatársaiért, s elfogadja tanácsadói – Dean, Harry H. Haldeman, John Ehrlichman – és Richard Kleindienst igazságügyi miniszter lemondását. Az elnök ugyanakkor tagadta, hogy ő maga tudott volna a törvénytelenségekről. Az új igazságügyi miniszter, Elliot L. Richardson Archibald Cox harvardi jogászprofesszort bízta meg a Watergate-ügy ügyészi teendőinek ellátásával.

Májustól a Szenátus került a figyelem középpontjába, ahol az elnökválasztási kampány vizsgálatára még 1973 februárjában felállított, Sam J. Ervin demokrata szenátor vezette különbizottság nyilvános – a televízióban is közvetített – meghallgatásokat kezdett. A vallomások a kampánystáb és a fehér házi apparátus egyes tagjainak vétkességét támasztották alá, Dean azonban közvetlenül Nixont is vádolta azzal, hogy tudott a fedőakciókról. 1973 júliusában Alexander P. Butterfield, az elnöki hivatal korábbi munkatársa felfedte, hogy a fehér házi irodákban elhangzott beszélgetéseket titokban magnószalagra rögzítették. Cox és az Ervin-bizottság azonnal bekérte a felvételeket, Nixon azonban az elnöki hatáskörre és nemzetbiztonsági érdekekre hivatkozva megtagadta a tekercek átadását. Amikor Sirica főbíró is elrendelte a szalagok átadását, és ezt a döntést a fellebviteli bíróság is helyben hagyta, Nixon a felvételek írott összefoglalóját ajánlotta fel, cserébe pedig azt kérte, hogy más elnöki dokumentumokat már ne követeljenek tőle. Cox elutasította az ajánlatot, Nixon pedig arra utasította Richardsont, hogy váltsa le a különleges ügyészt. Az igazságügyi miniszter és helyettese, William D. Ruckelshaus inkább lemondott, semhogy végrehajtsa az elnök utasítását. A leváltott miniszter helyére az engedékeny Robert Bork került, és végül ő távolította el Coxot.

A közfelháborodás miatt decemberben Nixon arra kényszerült, hogy a Sirica határozatában követelt kilenc szalagból hetet adjon át (a további kettőről a Fehér Ház azt állította, hogy azok sosem léteztek), de az egyik felvételen olyan törlés volt, amelyről a szakértők megállapították, hogy nem keletkezhetett véletlenül.

Az elnök számos közeli munkatársa ellen folyt bűnvádi eljárás 1974 elejére, és néhányan már beismerték bűnösségüket. A „Watergate” szó ekkor már nemcsak a betörésre és az azzal összefüggő manipulációkra utalt, hanem fény derült az 1972-es kampány törvénytelen finanszírozására, a kampány során elkövetett „piszkos trükkökre”, valamint arra, hogy a Fehér Házon belül illegális hírszerző szervezetet állítottak fel. Ez utóbbit azzal is vádolták, hogy egy pszichiáter rendelőjébe betörve megszerezték a védelmi minisztérium korábbi munkatársának, a vietnami háborúval kapcsolatos titkos Pentagon-iratokat nyilvánosságra hozó Daniel Ellsbergnek a feljegyzéseit.

A vádak együttes súlyának hatására a Képviselőház jogi bizottsága 1974 májusában megindította a vádeljárást (lásd impeachment*) Nixon ellen. Sirica újabb szalagok átadására szólította fel az elnököt, júliusban pedig a Legfelsőbb Bíróság rendelte el egyhangú döntéssel a felvételek átiratainak átadását. Július 27-e és 30-a között a kongresszusi jogi bizottság három vádponttal megindította az impeachmentet az elnök ellen. Nixon augusztus 5-én kénytelen volt átadni három magnószalag gépelt változatát, amelyek nyilvánvalóan bizonyították, hogy tudott a fedőakcióról – ezzel a Kongresszusban maradék támogatottsága is megszűnt. Augusztus 8-án a kormányzáshoz szükséges „kellően szilárd politikai alap” hiányára hivatkozva jelentette be lemondását, majd másnap délelőtt elhagyta az elnöki hivatalt.

Tanácsadóit, Haldemant, Ehrlichmant, és Mitchellt összeesküvés, az igazságszolgáltatás akadályozása és hamis vallomás vádjával 2 és fél évtől 8 évig terjedő börtönbüntetésre ítélték. Nixon mentesült az eljárás alól: lemondásával az impeachment megszűnt, utódja, a korábbi alelnök, Gerald R. Ford pedig 1974. szeptember 8-án teljes elnöki kegyelemben részesítette.

A botrány feltárásában vezető szerepet játszott a *Washington Post* c. napilap két riportere, Robert Woodward és Carl Bernstein. Cikksorozatukban bemutatták a betörés körülményeit, valamint a megbízók kilétét és indítékait. Írásaikat azóta is a tényfeltáró újságírás példaértékű munkái között tartják számon. Informátoruk kiléte azonban 2005 májusáig titokban maradt.

Informátoruk, akit „Mély Torok” néven emlegettek, több mint három évtizeddel később, 2005 májusában fedte fel magát a nyilvánosság előtt: W. Mark Felt akkor a Szövetségi Nyomozó Iroda, az FBI igazgatóhelyettese volt.

Forrás: Britannica Hungarica Világenciklopédia.

